

лення та обігу лікарських засобів та виробів медичного призначення // Протидія злочинності в Україні: кримінально-правові та кримінологічні аспекти: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Миколаєв, 26 травня 2016 р.). - Миколаїв, ЛДУВС ім. Е.О.Дідоренка, 2016. - С. 13-16.

6.Гордиенко С. «Крокодил» в Украине: аптечная наркомания набирает обороты // Зеркало недели. - № 36 (133) от 05.10.2013.

7.Головіна В.П. Формування методики розслідування легалізації грошей, здобутих злочинним шляхом // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Боротьба з наркобізнесом: проблеми та шляхи їх вирішення» (Одеса, 17-18 жовтня 2002 р.). - Одеса: НДРВВВ ОЮІ НУВС, 2002. - 246 с.

8.Данілюк О.В., Шаповалов В.В., Шаповалова В.О.Аналіз загальних тенденцій легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом внаслідок обігу фальсифікованої продукції // Досягнення та перспективи розвитку фармацевтичної галузі України: Матеріали VI Нац. з'їзду фармацевтів України (Харків, 28-30 вересня 2005 р.). - Х., 2005. - С. 854.

9.Кримінальний кодекс України: станом на 16 січня 2017 року. - Х.: Право, 2017. - 268 с.

10.Коваленко І.А. Фальсифікація лікарських засобів: постановка проблеми // Митна справа. - № 5 (89), 2013. - С. 115-120.

11.Коваленко І.А. Кримінальна відповідальність за фальсифікацію та обіг фальсифікованих лікарських засобів: Дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук за спец. 12.00.08 / І. А.Коваленко. - Одеса: НУАЮА, 2017. - 257 с.

12.Коваленко І.А. Кримінальна відповідальність за фальсифікацію та обіг фальсифікованих лікарських засобів: Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук за спец. 12.00.08 / І. А.Коваленко. - Одеса: НУАЮА, 2017. - 20 с.

13.Користін О.Є. Відмивання коштів: теоретико-правові засади протидії та запобігання в Україні. Монографія. Київ.нац.ун-т внутр.. справ. - К., 2007. - 448 с.

14.Меркулова В.О. Отруйні, сильнодіючі речовини, отруйні, сильнодіючі та фальсифіковані лікарські засоби як предмет суміжних складів злочину: окремі аспекти подальшого удосконалення чинного кримінального законодавства // Південноукраїнський правничий часопис. - № 1. - С. 11-13.

15.Основи правового регулювання контролю якості лікарських засобів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ukr.coolreferat.com.ua/nuda/nadigniste-sumisniste-bezpeka-vidpovidniste-kontrolu/main.html>.

16.Перепелица А.И. Уголовно-правовые вопросы борьбы с отмыванием денежных средств или юного имущества, добытых преступным путем // Новый Кримінальний кодекс України: питання застосування та вивчення: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Питання застосування нового Кримінального кодексу України» (25-26 жовтня 2001 р., м. Харків). - Київ-Харків, ЮРінком Інтер, 2002. - С. 145-147.

17.Притула А. Фальсифіковані лікарські засоби як предмет контрабанди // Вісник прокуратури. - № 4-5 (130-131), квітень-травень 2012. - С. 81-86.

18.Специализированное медицинское интернет-издание для врачей, провизоров, фармацевтов, студентов медицинских и фармацевтических вузов «Аптека. online. ua» // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.apteka.ua>.

Меркулова В.О.,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінального
права та кримінології ОДУВС
Надійшла до редакції: 10.01.2017

УДК 336.225

ЕВОЛЮЦІЯ НАУКОВИХ ПОГЛЯДІВ ЩОДО СУТНОСТІ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Лісовий Г.О.

У статті проаналізовано становлення та розвиток категорій «економічна безпека» та «податкова безпека». Проаналізовано сутність економічної безпеки у контексті її взаємозв'язків із національною безпекою. Визначено, що у сучасних наукових джерелах податкова безпека аналізується як політична, економічна та юридична категорія. Систематизовано наукові підходи щодо трактування змісту податкової безпеки. Виокремлено рівні податкової безпеки.

Ключові слова: економічна безпека, податкова безпека, оперативно-розшукове забезпечення, податкові ризики.

В статье проанализированы становление и развитие категорий «экономическая безопасность» и «налоговая безопасность». Проанализированы сущность экономической безопасности в контексте ее взаимосвязей с национальной безопасностью. Определено, что в современных научных источниках налоговая безопасность анализируется как политическая, экономическая и юридическая категория. Систематизированы научные подходы к трактовке содержания

налоговой безопасности. Выделены уровни налоговой безопасности.

Ключевые слова: экономическая безопасность, налоговая безопасность, оперативно-розыскное обеспечение, налоговые риски.

The article deals with formation and development of such categories as «economic security» and «tax security». It analyses the essence of economic security in the context of its connection with national security. The analysis of given methodological approaches gave an opportunity to make separate generalization of scientific term «economic security»:

- taking into consideration the interdisciplinary definition of the outlined category, scientists reached no consensus about its ambiguous interpretation and definitions are formulated in accordance with the subject area of scientific knowledge;

- analysis of economic security of the state, as a rule, is performed by researchers in intensive dependence between categories «economic security» and «national security» where the economic security acts as basic category;

- taking into account the interpretation of category «security», researchers analyze and determine an economic security as a corresponding category of state's security and its economy;

- in applied scientific research economic security is analyzed on different levels, including the economic security of the state, industries, enterprises;

- in addition to general theoretical work, considerable attention of scientists is paid to: a) definition of economic security content and classification of threats; b) analysis of features to ensure the economic security of individual economic agents or sector (sectors) of the economy; c) legal and institutional neutralization mechanisms of threats to economic security; d) competence of economic security subjects.

Scientific approaches to an interpretation of tax security content are systematized. The levels of tax security are outlined. In modern scientific sources tax security is analyzed as political, economic and legal category. It is determined that tax security is a condition of the taxation system of the state and is characterized by stability and stamina of all its elements, providing tax payments flow in the budget, stability and independence of the taxation system, its capability to develop and improve, capability to timely identification and prevention of potential hazards and capability to realize fiscal function with the purpose of maximum coordination.

Tax security concept includes the following levels: national tax security - state of the economy which provides the tax payments flow in the budget and allows to provide protection of national interests under the conditions of environmental changing; regional tax security is a condition of the taxation in the region, which is determined by the level of local taxation; security of taxpayers, provides minimization of tax risks on condition of respecting for tax discipline.

Determining the following levels of tax security, it should be noted that some of them, in particular national and regional tax security, are priority targets of operational-investigative protection.

Keywords: economic security, tax security, operational-investigative support, tax risks.

Актуальність теми дослідження. Аналіз історичного досвіду розвитку суспільства підтверджує, що становлення держав їх інституційних утворень здійснюється шляхом їх удосконалення та постійного пошуку оптимальних форм їх організації [1]. Супроводжуючи вказаний процес, не залишається осторонь і наука, здійснюючи постійний пошук ефективних моделей впливу на соціально-економічні процеси. Безумовно, що першим кроком зародження нового наукового знання є формування відповідної терміносистеми для позначення окремих явищ та процесів. Останнім часом на шпальтах наукових видань та у науковому дискурсі загалом, науковці все частіше оперують категорією «економічна безпека». Такий стан справ є закономірним, адже як відзначають дослідники поняття економічної безпеки української держави після проголошення державної незалежності набуло надзвичайно великого значення. І це не дивно: гарантування економічної цілісності відтворювального комплексу країни, його ефективності - необхідна відповідь на принципиові виклики часу. Можна сказати, що саме економічна безпека - кардинально значуща складова державної безпеки взагалі. Чітке розуміння поняття

економічної безпеки, її параметрів та пріоритетних цілей обов'язкове для вироблення тих практичних заходів, яких було б доцільно вжити з метою гарантування життєвих пріоритетів державного, національного розвитку [2, 133].

У різні часи до проблематики економічної безпеки крізь призму різних галузей наукового знання звертались О. Баранецька, М.І. Виклюк, С.С. Голюков, О.А. Кириченко, В.В. Коробков, І.О.Матвійчук, О.М.Мартин, В.В. Щенко, Ю.Б. Іванов, І.О. Цимбалюк та інші науковці.

Метою статті є узагальнення теоретичних підходів щодо сутності податкової безпеки як складової економічної безпеки держави.

Викладення основного матеріалу. Продовжуючи, необхідно акцентувати увагу, що категорія «економічна безпека» на сьогодні є міждисциплінарною і досліджується економічною, юридичною та політичною науками. З одного боку, це свідчить про важливість наукового осмислення концепту «економічної безпеки» у сучасному етапі суспільного розвитку, а з іншого створює певні перешкоди для вироблення узагальненого та уніфікованого понятійно-категоріального апарату та однозначного тлумачення наукових категорій вченими. Логіка формування наукового знання характеризується тим, що кожна з наук формулює понятійно-категоріальний та відповідні визначення виходячи із власного об'єкту та предмету.

Аналітичне опрацювання наукових джерел свідчить, що вченими як правило аналізується відповідне співвідношення категорій «національна безпека», «економічна безпека» та «податкова безпека». Саме тому, перш за все необхідно звернути увагу на Стратегію національної безпеки України, яка затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015. Безпосередній аналіз вказаного документа засвідчує, що у ньому не використовуються такі термінологічні конструкції як «економічна безпека» та «податкова безпека» у контексті визначення актуальних загроз національній безпеці України. Як відзначають науковці, життя держави і суспільства розгортається в часі й просторі у різних сферах, тому національна безпека є складною структурованою системою і багатоплановим явищем, що має політичні, воєнні, економічні, соціальні, екологічні та інші характеристики. Тому структурними елементами національної безпеки є економічна, екологічна, інформаційна, політична, військова, духовно-моральна, пожежна та техногенна безпека [3].

Сформульований у Стратегії перелік загроз економіці України зводиться до таких параметрів:

- монопольно-олігархічна, низькотехнологічна, ресурсовитратна економічна модель;
- відсутність чітко визначених стратегічних цілей, пріоритетних напрямів і завдань соціально-економічного, воєнно-економічного та науково-технічного розвитку України, а також ефективних механізмів концентрації ресурсів для досягнення таких цілей;
- високий рівень «тінізації» та криміналізації національної економіки, кримінально-кланова система розподілу суспільних ресурсів;
- деформоване державне регулювання і корупційний тиск на бізнес;
- надмірна залежність національної економіки від зовнішніх ринків;
- неефективне управління державним боргом;
- зменшення добробуту домогосподарств та зростання рівня безробіття;

- активізація міграційних процесів унаслідок бойових дій;

- руйнування економіки та систем життєзабезпечення на тимчасово окупованих територіях, втрата їх людського потенціалу, незаконне вивезення виробничих фондів на територію Росії.

Опрацювання вказаних загроз дозволяє стверджувати, що окремі із них перебувають в інтенсивних зв'язках з податковою безпекою держави, зокрема: високий рівень «тінізації» та криміналізації національної економіки, кримінально-кланова система розподілу суспільних ресурсів; деформоване державне регулювання і корупційний тиск на бізнес. Не претендуючи на аналіз усього спектру загроз національній безпеці, звернімо детальнішу увагу на її складову - економічну безпеку. Водночас, необхідно зауважити, що в окремих випадках дослідниками категорії «національна безпека» та «економічна безпека» вживаються як тотожні. Зокрема, В.О. Ткач ідентичність цих понять пояснює тим, що, по-перше, базисом національної економічної безпеки є стала розвинена економіка; по-друге, тільки рівень економічної безпеки держави свідчить про ступінь її економічної самостійності й незалежності; по-третє, національна економіка не може вважатися діючою в умовах спаду виробництва, відсутності економічного зростання в окремих галузях, банкрутства підприємств тощо, а все перелічене є сферою економічної безпеки [4]. У контексті цього необхідно відзначити, що у Законі України «Про основи національної безпеки України» безпека в економічній сфері розглядається як складова національної безпеки, до якої зараховано такі напрями державної політики національної безпеки як недопущення незаконного використання бюджетних коштів, державних ресурсів і перетікання їх у тіньову економіку; контроль за експортно-імпортною діяльністю, що спрямована на підтримку важливих для України пріоритетів і захист вітчизняного виробника; боротьбу з протиправною економічною діяльністю, протидію неконтрольованому впливу національних матеріальних, фінансових, інтелектуальних та інших ресурсів.

Аналітичне опрацювання широкого спектру наукових джерел дозволяє виокремити сформульовані дослідниками теоретичні підходи щодо розуміння сутності категорії «економічна безпека» крізь призму різноманітних методологічних підходів.

У межах *першого підходу*, вчені розглядають економічну безпеку як стан економіки держави, її стійкість та стабільність, протидію внутрішнім та зовнішнім загрозам. Зокрема, Б.В. Губський визначає економічну безпеку як можливість і готовність економіки забезпечити достатні умови життя і розвитку життя особи, соціально-економічну і військово-політичну стабільність суспільства і держави, протистояти впливу внутрішніх і зовнішніх загроз [5].

У відповідності до *другого підходу* економічна безпека розглядається як гарантуючий інструмент самостійності, суверенітету та незалежності держави. У відповідності до цього методологічного підходу економічна безпека конкретними науковцями трактується як категорія економічної основи суверенітету і самостійності, стабільності і вразливості, застою і випередження, примусу й агресії, сили і розуму, підпорядкованості і незалежності [6].

Аналізуючи позиції дослідників у межах *третього підходу* зазначимо, що економічна безпека розглядається

як стан економіки за якого забезпечується захист національних інтересів. Зокрема, Г. Пухтаєвич відзначає, що економічна безпека - це такий стан національної економіки, за якого забезпечується захист національних інтересів, стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, здатність до розвитку та захищеність життєво важливих інтересів людей, суспільства, держави [7]. Схожих позицій дотримується і В.О. Ткач, на думку якого економічна безпека - це економічні відносини з приводу досягнення такого рівня розвитку економіки, при якому здійснюється ефективне задоволення потреб і гарантований захист інтересів усіх суб'єктів економіки, навіть при несприятливих умовах внутрішнього та зовнішнього середовища [4]. У межах цього підходу необхідно звернути увагу й на ширше трактування економічної безпеки, коли до її змісту включається не лише стан економіки, але й інститутів влади, за якого забезпечується гарантований захист державних інтересів, соціальна спрямованість політики, достатній оборонний потенціал навіть за несприятливих умов розвитку [8; 9].

У межах *четвертого підходу*, дослідники розглядають економічну безпеку крізь призму соціальних категорій та згідно такого підходу визначають її як стан держави, у якому забезпечено стабільність її існування, забезпеченні найкращі умови для життя її мешканців, функціонування та розвитку самої держави [10].

Аналізуючи *п'ятий підхід*, необхідно відзначити що у його межах вчені послуговуються методологією аналізу місця та ролі держави у світових економічних процесах. Так, на думку, А.В. Степаненко, економічна безпека характеризує здатність національної економіки до розширеного відтворення, метою якого є задоволення потреб населення, протистояння дестабілізуючій дії чинників, які створюють загрозу нормальному розвитку країни, і гарантування високих конкурентних позицій національної економіки у світовій системі господарювання [11].

Детальніший аналіз наведених методологічних підходів дозволяє зробити окремі узагальнення щодо наукового трактування терміну «економічна безпека»:

- зважаючи на міждисциплінарність вказаної категорії вченими не досягнуто консенсусу щодо її однозначного трактування, а визначення сформульовані у відповідності до предметної сфери відповідної галузі наукового знання;

- аналіз економічної безпеки держави, як правило здійснюється дослідниками в інтенсивній залежності між категоріями «економічна безпека» та «національна безпека», де економічна безпека виступає базовою категорією;

- зважаючи на тлумачення категорії «безпека», дослідники аналізують та визначають економічну безпеку через відповідну категорію стану захищеності економіки;

- у прикладних наукових дослідженнях економічна безпека аналізується за різними рівнями, зокрема економічна безпека держави, галузі економіки, суб'єкта господарювання;

- крім загальнотеоретичних робіт, значну увагу вченими приділено: а) визначенню змісту економічної безпеки та класифікації системи загроз; б) аналізу особливостей забезпечення економічної безпеки окремих суб'єктів господарської діяльності або галузей (секторів) економіки; в) правових та інституційних механізмів нейтралізації загроз економічній безпеці; г) компетенції суб'єктів забезпечення економічної безпеки.

Продовжуючи необхідно відзначити, що під час аналі-

зу сутності економічної безпеки, у переважній більшості випадків, науковці акцентують увагу на вивченні макропоказників економіки та глобальних чинників, залишаючи поза науковою увагою проблематику функціонування внутрішніх фінансових інститутів та, на нашу думку, саме тому, недостатньо дослідженою залишається проблематика забезпечення податкової безпеки, як складового елемента економічної безпеки України.

Зважаючи на те, що податкова безпека є відносно новою науковою категорією необхідно звернути детальнішу увагу на її розуміння дослідниками. Аналітичне опрацювання наукових джерел свідчить, що *податкова безпека розглядається як:*

- підсистема національної безпеки держави, являє собою стан податкової системи, за якого забезпечується гарантований захист і гармонійний розвиток всієї податкової системи держави, можливість податкових інструментів захищати національні інтереси держави, підтримувати соціально-економічну стабільність суспільства, а також формувати достатньо фінансових ресурсів для держави і місцевого управління, успішне протистояння існуючим загрозам податкової системи [12];

- частина фінансової безпеки держави, яка визначається наявністю сформованої податкової системи, оптимальним рівнем оподаткування, що забезпечує достатнє наповнення за рахунок податкових надходжень дохідної частини бюджету для виконання державою своїх функцій, а також забезпечує розвиток реального сектору економіки та соціальний захист населення [13];

- такий стан податкової системи, при якому забезпечується гарантування захисту податкових інтересів держави, бізнесу і суспільства від внутрішніх та зовнішніх загроз [14];

- інтегровану підсистему економічної безпеки, яка впливає на фінансове забезпечення всіх її складових: інноваційно-технологічної, інвестиційної, енергетичної, сировино-ресурсної, продовольчої, соціальної, експортної, імпоротної та міжнародно-інтеграційної безпеки [15];

- елемент ефективності фіскальної політики, яка забезпечує реалізацію фіскальних інтересів держави як суспільного інституту і має задовольняти вказані інтереси на двох рівнях: необхідному та достатньому [16];

- спосіб забезпечення права держави на податкові доходи і характеризує стійкість її наповнення податковими платежами [17];

- стан економіки та інститутів влади, при якому забезпечується гарантоване надходження податкових платежів до бюджету, забезпечує захист національних інтересів, соціальну спрямованість податкової політики, достатній оборонний потенціал навіть за несприятливих умов розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів [18];

- такий стан податкової сфери держави, для якого характерним є захищеність інтересів суб'єктів податкових відносин, стійкість і економічна незалежність податкової системи, що проявляється у стабільності податкового законодавства, здатність податкової системи до розвитку і вдосконалення, спроможність своєчасного виявлення та запобігання потенційних загроз у сфері оподаткування та здатність системи оподаткування в повній мірі реалізувати усі функції податків як фіскальної так і регулюючої та соціальної з метою максимального узгодження інтересів держави та платників податків [19];

- процес регулювання податкової системи шляхом створення умов справедливого оподаткування суб'єктів суспільного відтворення та декларування цих умов у

законодавчих актах [20];

- стан податкової системи, який дозволяє гармонізувати процеси оподаткування та сплати податків при умові ефективного податкового менеджменту ризиками за загрозам, які можуть виникати в економіці, зі сторони виконавчих органів для того, щоб задовольнити інтереси економічних суб'єктів господарювання [21];

- частина фінансової безпеки держави, яка визначається наявністю сформованої податкової системи, оптимальним рівнем оподаткування, що забезпечує достатнє наповнення за рахунок податкових надходжень дохідної частини бюджету для виконання державою своїх функцій, а також забезпечує розвиток реального сектору економіки та соціальний захист населення [22];

- стан податкової системи, який характеризується стійкістю і стабільністю всіх її елементів, що передбачає спроможність захищати економічні інтереси держави і протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам, можливість реалізації і розвитку податкового потенціалу країни, ефективне використання конкурентних переваг податкової системи в умовах глобалізації [23].

Можна повністю погодитись із дослідниками, які відзначають, що наявна різноманітність визначень характеризує складність досліджуваного поняття, оскільки з однієї сторони вона характеризує певний стан, що забезпечує захист інтересів платників податків та суб'єктів, що задіяні у розподілі ВВП через механізм оподаткування, з другої - це певна властивість системи, що здатна забезпечити своєчасність виконання податковою системою своїх функцій та адекватність реагувати її на зміни податкової політики держави під впливом групи чинників; з третьої - здатність протистояти ризикам та небезпекам, оптимізувати, а за окремих умов, мінімізувати їх вплив на усіх учасників податкової безпеки. У зв'язку із цим проблема єдиного підходу до трактування податкової безпеки досі не досягнута [24].

Узагальнивши наведені визначення вважаємо, що у контексті предмета нашого дослідження *податкова безпека - це стан податкової системи держави, який характеризується стійкістю і стабільністю всіх її елементів, що передбачає гарантоване надходження податкових платежів до бюджету, стійкість і незалежність податкової системи, її здатність до розвитку і вдосконалення, спроможність до своєчасного виявлення та запобігання потенційних загроз та здатність системи реалізувати фіскальну функцію з метою максимального узгодження [25].*

Враховуючи багатогранність поняття податкової безпеки, складність взаємозв'язків і взаємозалежностей різних її елементів, а також необхідність урахування економічних інтересів фізичних та юридичних осіб-платників податків, регіонів і держави з метою забезпечення стійкого економічного зростання податкова безпека містить у собі такі рівні:

- національна податкова безпека - стан економіки, який забезпечує гарантоване надходження податкових платежів у бюджет, що дозволяє забезпечити захист національних інтересів в умовах мінливого зовнішнього середовища;

- регіональна податкова безпека - це стан оподаткування в регіоні, що визначається рівнем місцевого оподаткування;

- податкова безпека платників податків - це фінансово-економічний стан платника податків, який забезпечує мінімізацію податкових ризиків за умови дотримання

податкової дисципліни.

Визначаючи такі рівні податкової безпеки, необхідно наголосити, що окремі з них, зокрема національна та регіональна податкова безпека, є першочерговими об'єктами оперативного-розшукового захисту.

Висновки. Підсумовуючи, необхідно відзначити, що: по-перше, податкова безпека є невід'ємною складовою економічної безпеки; по-друге, податкова безпека є міждисциплінарною категорією і трактується вченими відповідно до конкретної галузі наукового знання; по-третє, у значній кількості наукових досліджень податкова безпека аналізується у самому вузькому значенні, зокрема крізь призму податкової безпеки підприємства.

Література

1. Аджемоглу Д., Робінсон Д. Чому нації занепадають / Пер. з англ. Олександра Дем'янчука. - К.: Наш Формат, 2016. - 440 с.

2. Матвійчук І. О. Інституціоналізація управління економічною безпекою держави / І. О. Матвійчук // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. - 2012. - № 2. - С. 131-141

3. Мартин О. М. Економічна безпека як складова національної безпеки [Електронний ресурс] / О. М. Мартин // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Економіка. - 2013. - Вип. 22. - С. 68-74.

4. Ткач В.О. Економічна безпека у умовах ринкових трансформацій / О.В. Ткач // Європейський вектор економічного розвитку. - 2011. - №1. - С.228-234

5. Кириченко О.А. Організаційно-правове забезпечення функціонування системи економічної безпеки України / О.А. Кириченко // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2010. - №1. - С.54-59

6. Економіческая безопасность хозяйственных систем / под общ. ред. А.В. Колосова. - М. : РАГС, 2001. - 445 с. - С.224

7. Пухтаєвич Г. Аналіз національної економіки : навчальний посібник. / Г.О. Пухтаєвич. - К.: КНЕУ, 2005. - 254 с. - С.128.

8. Претробицький В.А. Економічна безпека держави / В.А. Предборський. - К. : Кондор, 2005. - 391 с.;

9. Сенчагов В.К. Как обеспечить экономическую безопасность / В.К. Сенчагов // Российская Федерация сегодня. - 2007. - №6. - С.35-39

10. Пастернак-Тарнущенко Г.А. Економічна безпека держави / Г.А. Пастернак-Теранущенко. - К. : ІДУСКМУ, 1994. - 160 с.

11. Степаненко А.В. Глобалізація, конкурентноспроможність й економічна безпека: проблеми взаємодії та взаємозв'язку / А.В. Степаненко // Продуктивні сили України. - 2007. - №1. - С.71-83

12. Цвилий-Букланова А.А. Налоговый контроль в системе обеспечения налоговой безопасности государ-

ства : автореф. дис. ... канд. юр. наук. : 12. 00. 14 / А.А. Цвилий-Букланова. - Челябинск, 2011. - 32 с.

13. Іщенко В.В. Податкова складова фінансової безпеки держави / В.В. Іщенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2012. - № 37. - С. 35-40. - С.36

14. Темовеева І.Ю. Налоговая безопасность государства, бизнеса и общества: концепция і методология : автореф. дис. ... док. эк. наук. : 12. 00. 14 / І.Ю. Темовеева. - М., 2011. - 53 с. - С.24

15. Іванов Ю.Б. Податкова безпека: сутність та умови забезпечення / Ю.Б. Іванов, Ю.В. Бережна // Економіка розвитку. - 2010. - № 2(54). - С. 9-11.

16. Баранецька О. Національні інтереси України в сфері фіскальної безпеки / О. Баранецька, В. Мартинюк // Наука молода. - 2008. - № 9. - С. 83-87. - С.84

17. Коробов В.В. Финансовая безопасность в системе государственного финансового контроля : автореф. дис. ... канд. эк. наук. : 08.00.10 / В.В. Коробов. - Іванов, 2010. - 18 с.

18. Тихонов Д.Н. Основы налоговой безопасности / Д.Н. Тихонов. - М. : Аналитика-Пресс, 2002. - 224 с.

19. Цимбалюк І.О. Податкова безпека в системі фінансової безпеки держави: [кол. монографія] / за заг. ред. О.В. Кендюхова // Стратегічне управління національним економічним розвитком : монографія: в 2 т. - Донецьк : ДВНЗ «ДонНТ», 2013. - Т. 2. - 392 с.

20. Виклюк М.І. Податкова безпека: дуалістичність економічної природи трактування змісту основних характеристик інноваційна економіка / Виклюк М.І. // Всеукр. наук. виробничий журнал. - 2013. - №5. - С.242-246.

21. Голіков С. С. Сутність податкової безпеки / С. С. Голіков. // Економіка та держава. - 2015. - №9. - С. 129-132.

22. Іщенко В. В. Податкова складова фінансової безпеки держави / В. В. Іщенко. // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2012. - №37. - С. 35-40.

23. Петренко Л.М. Податкова безпека як складова фінансової безпеки держави / Л.М. Петренко // Моделювання та інформаційні системи в економіці: зб. наук. праць ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; відп. ред. В.К. Галіцин. - 2012. - Вип. 86. - С.89-98.

24. Виклюк М.І., Гресик В.В. Податкова безпека: дуалістичність економічної природи трактування змісту основних характеристик // Інноваційна економіка. №5/2013. - С.242-246

25. Лісовий Г.О. Податкова безпека України: загрози та ризики/ Г.О. Лісовий// Форум права. - 2016. - №1. - С.162-168.

Лісовий Г.О.

Надійшла до редакції: 19.02.2017